

VERENIGINGSNIEUWS

DE PLANTENSTUDIEGROEP ANNO 1991: ONVERDROTEN DOORBLOKKEN

De Plantenstudiegroep, waartoe zich aan het eind van het verslagjaar ca. 50 mensen rekenden, is in 1991 weer vooral actief geweest op het terrein van het vervolmaken van de kilometerblok-inventarisatie van Zuid-Limburg, zie fig. 1. Dit gebeurde door middel van een twintigtal inventarisatie-excursies en door het elke tweede woensdag van de maand invoeren van eigen en andermans waarnemingen in een steeds verder aanzwellend Inventarbestand. Aan het eind van 1991 omvatte het bestand ca. 58.000 waarnemingen: er waren toen zeker 20.000 waarnemingen die nog toegevoegd moesten worden aan het bestand. Nu diverse leden ook thuis gegevens beginnen in te voeren zal het bestand binnenkort ook de laatst verzamelde gegevens omvatten.

Voor het eerst leverde de studiegroep een groot bestand – alle waarnemingen uit de jaren 1980 tot en met 1988 – op computerschijf aan een externe organisatie, in dit geval het Rijks-herbarium. Dit gebeurde ten behoeve van het opbouwen van het zogeheten Flobase-bestand waarmee de rijkso-

verheid inzicht gegeven zal worden in o.a. de gevolgen van grondwateronttrekkingen.

In verband met een verzoek van het Waterschap Roer en Overmaas om natuurwetenschappelijke gegevens met betrekking tot een aantal bufferbassins is in 1991 door een zestal leden bijzondere aandacht besteed aan de plantengroei van 13 regenwaterbuffers. Een rapport daarover is inmiddels via de Stichting Natuurpublicaties Limburg aan het Waterschap aangeleverd.

Ook in 1991 zijn weer diverse niet (meer) vermoede bijzondere soorten gevonden door leden van de studiegroep. Genoemd kunnen worden Sikkelgoudscherm (*Bupleurum falcatum*) nabij Canne, de Weidekervel (*Silaum silaus*) bij Ulestraten en bij Berg-Urmond en het Voorjaarskruid (*Senecio vernalis*) bij Schinveld.

In 1992 zal gepoogd worden zoveel witte vlekken in Zuid-Limburg te onderzoeken dat we na dit jaar redelijk dekende verspreidingsbeelden kunnen produceren van de flora van Zuid-Limburg.

Namens de stuurgroep
van de Plantenstudiegroep

TORBEN MULDER & EDUARD BLINK

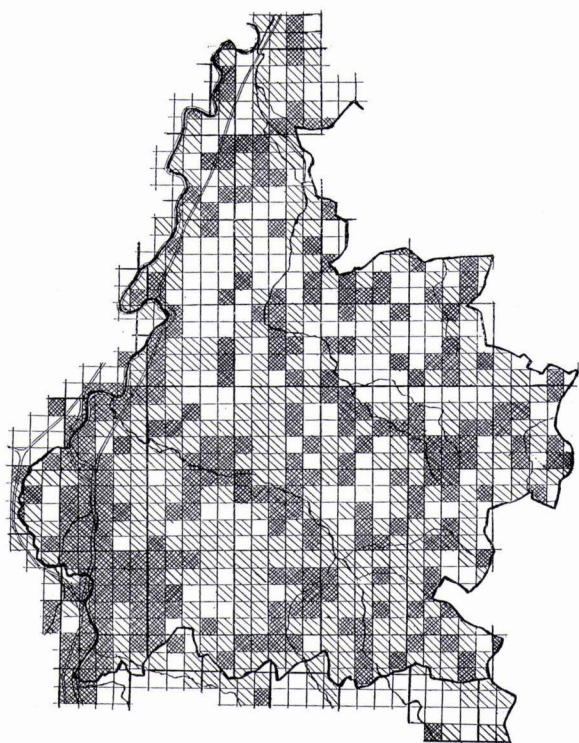
HET GENOOTSCHAP OP WEG NAAR 2000 (7)

"EEN NIEUWE STICHTING VOOR
PUBLICATIES"

Op 4 maart 1991 passeerde bij notaris Nelissen te Sittard een akte waardoor de oprichting van de Stichting Natuurpublicaties Limburg een feit werd. Aan de meeste leden van het Genootschap zal dit ongemerkt voorbij zijn gegaan. Toch is met de oprichting van deze nieuwe stichting een belangrijke episode van het Genootschap afgesloten. De SNL stelt zich immers ten doel "om met behulp van een daartoe bestemd vermogen de kennis van natuur, landschap en cultuurhistorie genomen in de ruimste zin des woords, vast te leggen en te verspreiden zulks in samenwerking met en overeenkomstig de ideeën van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, gevestigd in Maastricht". En we lezen verder "Zij tracht dit doel onder meer te bereiken door: het uitgeven van boeken, determinatiewerken en andere geschriften en verder het ondernemen van al die activiteiten die aan de vorenstaande doelomschrijving bevorderlijk kunnen zijn."

Hoewel het Genootschap hiermee formeel een deel van haar taken afstoot werd de oprichting van deze stichting met algemene stemmen in het bestuur en met toestemming van redactie, kringen en studiegroepen goedgekeurd. Wat is de achtergrond van dit ogenschijnlijk vreemd beleid?

De afgelopen jaren is herhaaldelijk gebleken dat met name de financiering van publicaties stroef verliep. Daarbij konden uitgaven en inkomsten begrotingstechnisch steeds moeilijker worden ingeschat. Het bestuur heeft daarom besloten de uitgifte van publicaties geheel onder te brengen in een nieuwe stichting. Tevens is hiermee de opbouw van een kapitaalreserve mogelijk, zodat bij de aanbidding van een manuscript sneller tot uitgave kan worden overgegaan. Al eerder werd in een voorwoord van het Maandblad gememoreerd dat ook de opbrengsten uit de verkoop van gegevens gebruikt worden om dit fonds regelmatig aan te vullen. De eerste stortingen hebben inmiddels plaatsgevonden. Het Provinciaal Bestuur van Limburg heeft recentelijk besloten tot de toekenning van een eenmalig bedrag van f 50.000 als

Figuur 1. Stand van zaken m.b.t. de kilometerblokinventarisatie van Zuid-Limburg en aanliggende grensgebieden door de Plantenstudiegroep.

■ : Streeplijsten aanwezig
▨ : Schrijflijsten aanwezig

startkapitaal. Een moedig besluit dat aantoonde dat het belang van de natuurstudie bij Gedeputeerde en Provinciale Staten onderkend en gewaardeerd wordt.

Overigens is het bestuur van het Genootschap nog in sterke mate verbonden met de nieuwe stichting. Analoo

aan de Stichting Uitgeverij van de KNNV benoemt het bestuur van het Genootschap de bestuursleden van de SNL. Het huidige SNL-bestuur bestaat uit A. Lenders (voorzitter), J. v.d. Coelen (secretaris), C. Adams-Kastra (penningmeester), P. Spreuwenberg (lid) en W. Weener (lid). De redactie

van het Maandblad zal de publicaties blijven beoordelen en redigeren.

Al met al een nieuwe stap in de richting van een modern en slagvaardig Genootschap.

A. LENDERS, voorzitter

WAARNEMINGEN VAN SLAAPMUIZEN IN NOORD-LIMBURG

W.G. VERGOOSSEN, Hulststraat 20, Echt

Eind oktober 1990 ontving de Zoogdierenwerkgroep een verzoek om een drietal Relmuizen (*Glis glis*) af te komen halen in Oirlo. Naar aanleiding hiervan kwamen nog enkele andere onbekende waarnemingen van slaapmuizen uit Noord-Limburg boven water, die wijzen op passieve migratie middels goederentransporten. Dit verschijnsel is o.a. voor slaapmuizen niet onbekend en in Nederland reeds eerder signaleerd (GLAS, 1973; VAN LAAR, 1977). Daarnaast bestaat uiteraard de mogelijkheid van al dan niet moedwillige introducties van gevangenschapsdieren. Dit artikel geeft een overzicht van deze waarnemingen en belicht de status van de Relmuis in Limburg.

In de provincie Limburg komen van origine twee soorten slaapmuizen met zekerheid voor: de Hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) en de Eikelmuis (*Eliomys quercinus*). Hun verspreiding is beperkt tot Zuid-Limburg (ZWG, 1986; ERKENBOSCH, 1991). Van de derde soort slaapmuis, de Relmuis, bevinden zich weliswaar enkele waarnemingen in het archief van de Zoogdierenwerkgroep, maar het wordt algemeen betwijfeld dat de Relmuis tot de inheemse fauna behoort (HUSSON, 1957; VAN WIJNGAARDEN *et al.*, 1971; VAN LAAR, 1977). Als een belangrijk argument voeren deze auteurs aan dat de noordgrens van de verspreiding van de soort door het zuiden van België verloopt en dat het dichtstbijzijnde voorkomen in Duitsland zich op 75 km van onze landsgrenzen bevindt.

Uit de literatuur en het archief van de Zoogdierenwerkgroep zijn tot dusverre de volgende waarnemingen van Relmuizen in Limburg bekend:

1. Tijdens een vergadering van de Nederlandse Dierkundige Vereniging in

1879 maakt Gunning melding van een vangst bij Maastricht, waarvan echter 'het bewijsstuk ontbreekt' (VAN WIJNGAARDEN *et al.*, 1971).

2. Waage verhaalt tijdens een vergadering van het NHG in juli 1932 over een waarneming in het Cannerbos bij Maastricht door een van zijn leerlingen (WAAGE, 1932).

3. In 1965 doet Bult, opnieuw tijdens een vergadering van het NHG, melding van een waarneming in de bossen ten oosten van Schinveld (BULT, 1965).

4. Medio 1981 is er de vondst van een dood exemplaar op de Kunderberg te Voerendaal. Het dier wordt door de waarnemer begraven en daarna niet meer teruggevonden (ZOOGDIERENWERKGROEP, 1986).

5. In 1984 is een Relmuis aanwezig in een tuin te Heerlen (ZOOGDIERENWERKGROEP, 1986).

6. Omstreeks 1970 ziet JANSSEN (pers. med.) 's zomers een Relmuis in het Bos-

je op de Bus bij Venray over de weg lopen.

7. In oktober 1990 worden drie volgroeide mannetjes te Oirlo gevangen.

BESPREKING

De waarneming uit 1965 bij Schinveld (3) berust met zekerheid op verwarring met de Eikelmuis (ZOOGDIERENWERKGROEP, 1986). Daarnaast is de waarneming uit 1984 te Heerlen (5) eveneens niet langer houdbaar vanwege een onjuiste determinatie.

De waarnemingen uit 1879 en 1932 bij Maastricht (1 en 2) en in 1981 bij Voerendaal (4) zijn achteraf niet meer controleerbaar. De beschrijving die WAAGE (1932) echter geeft is zeker aanvaardbaar, ook al ontbreekt enig bewijsstuk. Bij beide andere gevallen blijft twijfel over de juiste determinatie danwel de mogelijkheid van uit gevangenschap ontsnapte dieren bestaan.

De vangst van drie exemplaren bij Oirlo (7) is een ander verhaal. Reeds vanaf juli 1989 waren deze dieren aanwezig in en bij de kantine van het sportpark te Oirlo en zorgden door vraat voor de nodige overlast. Eind oktober 1990 was voor de beheerder de maat vol en werden de Relmuizen in een kastval afgevangen (med. P. VERMEULEN). In tegenstelling tot hetgeen de regionale kranten daarna berichten (Dagblad van Noord-Limburg, 31-10-1990; De Limburger, 5-11-1990) verhuisden deze dieren niet naar Munchen, waar werden via bemiddeling van R. Libois uitgezet in de Belgische Gaumestreek.